

Andrzej Mąkowski

proponuje lekturę

Witold Lipski, Wiktor Marek (przy współpracy Michała Jaegermanna), *Analiza kombinatoryczna*, Biblioteka Matematyczna tom 59, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1986, str. 463, nakład 5 000 egz., cena 360,- zł, ISBN 83-01-04972-3.

Posucha panująca na rynku „ogólnorozwojowych” wydawnictw matematycznych skłania mnie do zwrócenia uwagi na książkę o charakterze monograficznym, która została opublikowana 4 lata temu i której nakład jest chyba już wyczerpany. Nie wywołała ona oddźwięku, na jaki, moim zdaniem, zasłużyła. Ktokolwiek przeglądał przez ostatnie 20 lat *Mathematical Reviews*, zauważył, jak rozrósł się obecny dział 05 – kombinatoryka. Niestety, polscy autorzy są w nim reprezentowani nadzwyczaj skromnie, a poważnych książek z tej dziedziny nie mieliśmy. Kilkanaście lat temu dwaj młodzi wówczas matematycy warszawscy zabrali się do studiowania kombinatoryki. Robili to serio, a że byli dobrymi matematykami, zrozumieli, „jak się gra w te klocki”. Napisali doskonały przewodnik po świecie problemów, które każdy może zrozumieć, ale nie każdy może rozwiązać. Kombinatoryka jest w tym podobna do elementarnej teorii liczb, z którą wiele ją łączy. Jest ona powiązana także z innymi działami matematyki, i to wzajemnie odległymi, jak geometria i rachunek prawdopodobieństwa.

Uczniowie i większość absolwentów studiów matematycznych są przekonani, że kombinatoryka to permutacje, kombinacje i wariacje. Książka wykazuje, jak bardzo fałszywy jest taki pogląd. Jest ona świetnie skonstruowana, pokazuje ponadto olbrzymią erudycję autorów. Czytelnik czuje radość, z jaką pisali tę książkę i gdy sobie uprzytomni, że jeden z autorów zmarł przed ukazaniem się książki, a drugi pracuje w Ameryce, robi się mu smutno. Możliwość utworzenia polskiej szkoły kombinatorycznej nie zmaterializowała się.

aa

Hugo Steinhaus, *Kalejdoskop matematyczny*, wydanie czwarte zmienione opracował Józef Łukaszewicz, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1989, str. 300, nakład 35 000 egz. ISBN 83-02-02326-4.

Po trzydziestu trzech latach wznowione zostało dzieło klasyczne. Znane dzięki współczesnym przekładom na całym świecie przez wiele lat było niedostępne dla młodych czytelników w Polsce. Nie straciło nic ze swej młodzieńczej urody, choć poprzednie wydanie miało gustowniejszy makijaż. Zginęły kolorowe ilustracje, nie ma obwoluty, choć wspomina się o niej na stronie 2, a białą-czarną okładka z podwójną pętlą z solidnego stryczka kontrastuje z lekką formą, w jakiej podane są w książce całkiem poważne treści. Książka została uwspółcześniona – uwzględnione zostały nowe wyniki dotyczące omawianych zagadnień, a błędy – poprawione. Tu wstydić się powinni polscy geometryści – dopiero cudzoziemcy zauważyli błąd w pierwszym omawianym w książce przykładzie (składanie trójkąta równobocznego z kwadratu). Może więc rzeczywiście książka przez tyle lat nie była potrzebna polskim czytelnikom.

Treści książki nie omawiam. Starsi czytelnicy (w średnim wieku) zapewne ją znają, młodszy powinni ją przeczytać – może pójść śladem autora i zacząć dostrzegać matematykę wszędzie (*Wiewiórki, śruby, świece, akordy i cienie* to tytuł rozdziału X).

Zniknął błąd na początku, pojawił się nowy (korektorski?) na końcu: nazwisko matematyka wspomnianego w uwadze (373) to Lebesgue, pisownia zastosowana w książce jest w Polsce rozpowszechniona, ale błędna.

Książka, mimo upływu co najmniej czterech miesięcy od jej ukazania się w niektórych księgarniach w Polsce, w warszawskich księgarniach Domu Książki nie pojawiła się. Zdaje się, że to pewna forma reformy... Mam nadzieję, że wytrwali bibliofile wymuszą jej sprowadzenie do księgarni, a po zakupie klasyfikację ze strony 2 „Książka pomocnicza dla ucznia” poprawią delikatnie ołówkiem na „Książka dla inteligentnego człowieka”. Niestety, książki tak klasyfikowane ani się same nie finansują, ani nie są dotowane. Wydawnictwo musiało więc napisać, że to podwórka dla ucznia.

Ceny nie podaję, bo to tak jak z wykładem matematyka: myśli a, mówi b, pisze c,... – na okładce jest podana pewna kwota, zmieniona w dołączonej ulotce, a co będzie w księgarniach, zobaczymy. Krzywa rośnie.

aa

Wydawnictwa Uczelniane WSRP w Siedlcach
Wydanie I. Nakład 1000 egz. Ark. wyd. 2,18. Ark. druk. 6,0.
Format A-4. Papier kl. III. Oddano do druku czerwiec 1990 r.
Druk ukończono czerwiec 1990 r.

Zamówienie nr 30/W/90

Cena 2500 zł